

Федосєєв С. Е.

ФОРМИ І МЕТОДИ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ АЛГЕБРИ І ПОЧАТКІВ АНАЛІЗУ

У статті проаналізовано індивідуальні і колективно-групові форми інтерактивного навчання алгебри і початків аналізу. Розроблено авторські методи інтерактивного навчання алгебри і початків аналізу. Виділено п'ять груп методів інтерактивного навчання алгебри і початків аналізу: методи емоційного впливу на учнів ("Рукостискання", "Командний клич", "Зобрази фігуру", "Якби я був математичним поняттям..."); методи формування вмінь і навичок ("Парна робота", "Ротаційні (змінювані) трійки", "Два – чотири – всі разом", "Карусель"); методи вивчення теоретичного матеріалу ("Ажурна пилка", "Навчаючи – учуся", "Учень навчає учня"); методи рефлексії навчальної діяльності ("Закінчи фразу", "Плюс – мінус – цікаво", "Анкета", "Мої відповіді", "Оцінка "приросту" знань та досягнення цілей"); методи пошуку розв'язання задачі ("Мозковий штурм", "Асоціативний куц", "Незакінчені речення"). Проаналізовано методичні особливості застосування вказаних методів інтерактивного навчання.

Ключові слова: інтерактивне навчання, алгебра і початки аналізу, методи інтерактивного навчання, форми інтерактивного навчання.

Останнім часом переглядаються як модель сучасної освіти, так і особливості дидактичної системи при викладанні усіх шкільних предметів, зокрема, алгебри і початків аналізу. Змінюються і вимоги до випускника школи, які сприяють пошуку нових інноваційних форм і методів навчання. У "Національній доктрині розвитку освіти", у "Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року" зазначається, що інтеграція України у світовий освітній простір вимагає впровадження інноваційних педагогічних систем, модернізації змісту освіти і організації її адекватно світовим тенденціям. Наскрізною думкою в даних документах є думка про розробку і впровадження інноваційної моделі навчально-виховної діяльності, виховання особистості з інноваційним типом мислення. Одним із видів інноваційного навчання є інтерактивне навчання, при якому відбувається взаємодія старшокласника як з учителем і іншими старшокласниками, так і взаємодія груп старшокласників між собою.

Аналіз науково-педагогічної літератури свідчить про те, що інтерактивне навчання розглядається в контексті особистісно-орієнтованого навчання. Його ознаки можна знайти в технології кооперованого навчання, діалогічного навчання, ігрових технологіях, технології організації групової навчальної діяльності. Даному питанню присвячені дослідження К. О. Баханова, О. Л. Глотова, С. С. Кашлева, М. В. Кларіна, О. М. Пехоти, Л. В. Пироженко, О. І. Пометун, С. О. Сисоєвої, Шеллі Фрей, О. Г. Ярошенко

та ін. Інтерактивні технології на уроках математики розглядаються у працях Л. П. Ампілогової, Ж. Л. Бранопольської, В. В. Ковінчука, Л. Б. Новицької, Т. М. Паламар та ін. У науково-педагогічній літературі представлено достатньо матеріалу щодо організації інтерактивного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах. Однак відкритими та недослідженими залишаються питання розробки і застосування інтерактивних форм, методів, засобів навчання алгебри і початків аналізу.

Метою статті є розкриття особливостей використання інтерактивних форм і методів навчання на уроках алгебри і початків аналізу.

У науковій літературі виділяються такі *принципи інтерактивного навчання*: діалогічність взаємодії (активна участь всіх суб'єктів у процесі спілкування), принцип кооперації і співпраці (наявність багатостороннього типу комунікації), активно-рольова і тренінгова організація навчання, рівноправність у стосунках між старшокласником і вчителем, емоційне благополуччя учнів і педагога, чіткість у дотриманні етапів проведення інтерактивної технології, правил роботи на уроці. Поєднання інтерактивних методів і форм у системі інтерактивного навчання алгебри і початків аналізу сприяє реалізації даних принципів. У педагогіці під формою навчання розуміють "спосіб організації навчальної діяльності, який регулюється певним, наперед визначеним розпорядком; зовнішнє вираження узгодженої діяльності вчителя та учнів, що здійснюється у визначеному порядку і в певному режимі" [1, с. 615]. Виходячи з цього, під *формами інтерактивного навчання алгебри і початків аналізу* розуміємо зовнішнє вираження узгодженої діяльності вчителя математики та старшокласників, що здійснюється як у режимі міжособистісного діалогу, так і у системі "людина – комп'ютер, педагогічний програмний засіб". Спираючись на роботи [1], [2], [3], виділимо і охарактеризуємо основні форми інтерактивного навчання алгебри і початків аналізу:

1) індивідуальна (взаємодія старшокласника з комп'ютерно-орієнтованими засобами навчання, з віртуальним освітнім середовищем, рефлексія власного досвіду навчально-пізнавальної діяльності);

2) колективно-групова (парна робота, кооперативно-групова навчальна діяльність, диференційовано-групова форма, ланкова форма, індивідуально-групова форма; групи можуть бути стабільними чи змінними, однорідними чи різнорідними).

Індивідуальну форму інтерактивного навчання учнів алгебри і початків аналізу варто застосовувати під час проведення самостійної роботи, тематичного оцінювання, аналізу власної навчальної діяльності (самоаналізу), рефлексії емоційного настрою учнів на початку уроку чи наприкінці заняття, предметної рефлексії (стосовно глибини та якості

засвоєння навчального матеріалу). Індивідуальна форма буде доречною при навчання учнів у віртуальному освітньому середовищі (вебінари, форуми, соціальні мережі).

Кооперативно-групова навчальна діяльність – це форма організації навчання старшокласників у малих групах, об'єднаних спільною навчальною метою. За такої форми навчання вчитель керує групою опосередковано через завдання, не втручаючись при цьому самовільно в обговорення учнями завдання. Учитель безпосередньо втручається в роботу групи в тому разі, якщо в учнів виникли питання стосовно завдання, яке вони розв'язували, і старшокласники самі звертаються за допомогою до вчителя. Таким чином надбання кожного учня стає надбанням групи, а надбання групи стає надбанням усього класу. *Диференційовано-групова форма навчальної діяльності* – форма організації навчання груп старшокласників із різним рівнем навчальних досягнень, де диференціація відбувається за рівнем складності завдання або за їх кількістю. Що стосується *індивідуально-групової форми навчання старшокласників*, то вона передбачає індивідуальну роботу кожного старшокласника як частину спільного завдання в межах даної групи. Результати роботи спочатку обговорюються у самій групі, а потім виносяться на обговорення усього класу. Під час *парної форми навчальної діяльності* два учні виконують поставлене вчителем завдання. Пари можуть бути статичними чи динамічними. А після цього обговорення може виноситись на розгляд групи учнів або класу. *Ланкова форма* передбачає організацію навчальної діяльності постійних груп учнів з однаковим (гомогенні групи) або різним (гетерогенні групи) рівнем успішності, керованих лідерами [3]. Наші дослідження вказують на переваги інтерактивного навчання учнів алгебри і початків аналізу у гетерогенних групах. Дана форма роботи особливо актуальна, коли учні тільки звикають до роботи у групі, виробляють навички взаємодопомоги, взаємопідтримки, емпатії (усвідомлене співпереживання поточного емоційного стану іншої людини), розуміння того, що від успіху кожного члена групи залежить і успіх в цілому усієї групи і загальне задоволення від роботи. Дані навички краще виробляються, коли учні проходять кроки групової інтеракції зі звичним їм складом учнів.

На базі різноманітних інтерактивних форм педагогічної взаємодії на уроках алгебри і початків аналізу використовуються різноманітні інтерактивні методи навчання. О. І. Пометун *інтерактивні методи* трактує як “способи цілеспрямованої міжсуб'єктної взаємодії учителя й учнів зі створення оптимальних умов для свого розвитку” [4, с. 37]. Ми під *інтерактивними методами навчання алгебри і початків аналізу* розуміємо систему способів діалогічної взаємодії суб'єктів навчання (учіння), спрямованих на засвоєння учнями системи знань, набуття умінь і

навичок, виявлення емоційного стану старшокласників, самоаналіз старшокласником своєї свідомості та інше. Розглянемо методи інтерактивного навчання старшокласників алгебри і початків аналізу, поділивши їх умовно на п'ять груп. *Першу групу* інтерактивних методів, які сприяють виявленню емоційного стану старшокласників, створенню сприятливої атмосфери заняття, назвемо "Методи емоційного впливу на учнів". Дані методи ефективно застосовувати на початку чи наприкінці уроку на етапі рефлексії навчальної діяльності. Створення сприятливої, дружньої атмосфери у відносинах старшокласників між собою та з вчителями, встановлення між ними глибокої комунікації – важлива умова оптимального розвитку учасників педагогічного процесу.

Метод "Рукоштовання".

Призначення методу – створення позитивної атмосфери, встановлення комунікації, подяка за взаємодопомогу, взаємопідтримку, включення у діяльність учасників педагогічної взаємодії. Рукоштовання доцільне не тільки під час вітання друзів, товаришів, колег у діловому світі, а і під час уроків, оскільки потиск рук – важливий знак поваги, традиційний символ довіри, що є однією з головних характеристик інтерактиву.

Порядок організації роботи:

1. На початку уроку. Вчитель після привітання з учнями, налаштування на плідну роботу (групову, парну, індивідуальну тощо) просить їх обмінятися один з одним рукоштованнями. Тим самим старшокласники налаштовуються на ефективну співпрацю, взаємодопомогу; при цьому створюється командний дух, принципом дії якого є "Один за всіх і всі за одного".

2. Наприкінці уроку. Метою взаємних рукоштовань наприкінці уроку є подяка за співпрацю, допомогу один одному.

Важливо, щоб учитель був безпосередньо залучений у процес рукоштовань з учнями, демонструючи тим самим головний принцип інтерактивного навчання "рівний рівному".

Метод "Командний ключ".

Призначення методу – створення позитивної атмосфери, командно-групового духу, оперативне включення в навчальну діяльність старшокласників.

Даний метод ефективно застосовувати під час групових занять, під час математичних змагань.

Порядок організації роботи:

1. Кожна група придумує свій ключ (девіз). Можна скористатися відомими афоризмами про математику.

2. Перебуваючи у колі, учні, поклавши долоню до долоні, вигукують свій ключ.

3. Даний метод можна проводити за потреби на будь-якому етапі уроку для підтримки духу групи, єдності старшокласників у вирішенні проблемних завдань, розв'язанні задач.

Метод "Зобрази фігуру".

Призначення методу – створення позитивної атмосфери, **командно-**

групового духу, встановлення міцної комунікації старшокласників, повторення загального вигляду певних фігур, графіків функцій та їх властивостей тощо.

Порядок організації роботи:

1. Учні, працюючи по групах, виконують роль точки.
2. Учитель дає усім групам одне завдання, наприклад, встати так, щоб учні зображали собою зростаючу, спадну, сталу функцію; трапецію, паралелограм, параболу; гіперболу; функцію опуклу догори, донизу тощо.

Метод “Якби я був математичним поняттям...”

Призначення методу – створення сприятливої атмосфери, установка комунікації, включення у діяльність, самоідентифікація старшокласників, штучна інтеграція учнів з математикою, рефлексія старшокласниками свого відношення до певних математичних понять та математики в цілому.

Порядок організації роботи:

1. Учитель пропонує старшокласникам (групам старшокласників) ідентифікувати себе з деяким математичним поняттям, завершити фразу “Якби я був математичним поняттям, то ...”. Варіанти фраз можуть бути такі: “Якби я був похідною...”, “Якби я був інтегралом...”, “Якби я був точкою екстремуму...”, “Якби я був функцією...” і т. д.

2. Старшокласникам дається 1 хвилина на самоідентифікацію і завершення фрази (залежно від кількості дітей у класі і наявного часу на уроці, кожен може працювати або індивідуально, придумуючи власне закінчення фрази, або у групі, проводячи ідентифікацію усієї групи з математичним поняттям).

3. Ділі по черзі учитель разом з учнями (групами учнів) пропонують власні варіанти завершення фрази, пояснюючи свій вибір.

Другу групу інтерактивних методів, які сприяють формуванню вмінь та навичок вирішення проблемних навчальних ситуацій, розв’язування задач, назовемо “Методи формування вмінь і навичок”.

Нашими дослідженнями встановлено, що на уроках алгебри і початків аналізу доцільними є такі методи формування вмінь і навичок як “Парна робота”, “Ротаційні (змінювані) трійки”, “Два – чотири – всі разом”, “Карусель” (технології кооперативного навчання за О. І. Пометун, Л. В. Пироженко [5]).

Третю групу інтерактивних методів, які сприяють ефективному вивченню нового матеріалу, назовемо “Методи вивчення нового матеріалу”.

Практика організації і проведення уроків математики зі старшокласниками показує на переваги застосування таких методів вивчення нового матеріалу як “Ажурна пилка” (“Мозаїка”, “Джиг-со”), “Навчаючи – учуся” (технології колективно-групового навчання за О. І. Пометун, Л. В. Пироженко [5]), а також такого методу як “Учень навчає учня”.

Метод “Учень навчає учня”.

Призначення методу – розвиток навичок взаємопідтримки, допомоги, поглиблення і зміцнення знань шляхом пояснення матеріалу іншим товаришам, отримання знань в доступній формі від інших учнів.

Порядок організації роботи:

Вчитель ділить клас на дві групи: старшокласники-вчителі, які дома самостійно опрацьовують навчальний матеріал або використовують раніше здобуті знання, та

старшокласники-учні, яким потрібно більше часу для усвідомлення навчального матеріалу.

Учитель ділить клас на групи або пари, в які входить один старшокласник-учитель та один або декілька старшокласників-учнів. Залежно від ситуації в класі, в групу може входити декілька учнів-консультантів.

Після пояснення матеріалу старшокласникам-учням, вчитель перевіряє рівень засвоєння знань використовуючи методи фронтальної роботи або інші інтерактивні методи.

Четверту групу інтерактивних методів, які сприяють самоаналізу старшокласником своєї свідомості, внутрішніх психологічних актів і станів власного досвіду, рівня усвідомлення навчального матеріалу, назвемо "Методи рефлексії навчальної діяльності".

Метод "Закінчи фразу".

Призначення методу – самоаналіз старшокласниками рівня власних навчальних досягнень.

Порядок організації роботи. Старшокласникам пропонується завершити одну з фраз, записаних на плакаті, слайді: На сьогоднішньому уроці мені було важко ... Я зрозумів, що ... Я не зрозумів ... Сьогодні я дізнався ... Було цікаво ... Я виконав завдання ... Тепер я можу ... Я отримав ... Я навчився ... У мене вийшло ... Я спробую ... Мене здивувало ... Мені захотілося ... Урок дав мені для життя ...

Дану фразу старшокласники можуть обирати або самостійно, або педагог вимовляє фразу і вказує на старшокласника, якому пропонує завершити. З однією фразою педагог може звернутися до 2-3 учнів. Бажано, щоб кожен старшокласник завершив хоча б одну з фраз.

Метод "Плюс – мінус – цікаво".

Призначення методу – для учнів: самоаналіз старшокласниками рівня власних навчальних досягнень, зацікавленістю навчанням; для вчителя – з'ясування позитивних і негативних моментів уроку, ну думку учнів.

Порядок організації роботи. Вчитель пропонує учням усно чи письмово (залежно від наявності часу) заповнити таблицю, яка складається зі стовпців "Плюс", "Мінус", "Цікаво". У графу "плюс" записується все, що сподобалося на уроці, інформація, форми і методи роботи, які викликали позитивні емоції, або, на думку учня, можуть бути йому корисні для досягнення якихось цілей. У графу "мінус" записується все, що не сподобалося на уроці, здалося нудним, викликало неприязнь, залишилося незрозумілим, чи інформація, яка, на думку учня, виявилася для нього не потрібною. У графу "цікаво" учні вписують всі цікаві факти, про які дізналися на уроці, про що ще хотілося дізнатися з даної проблеми, питання до вчителя.

Метод "Анкета".

Призначення методу – самоаналіз старшокласниками рівня власних навчальних досягнень; для вчителя можливість за короткий проміжок часу дізнатися думки учнів з приводу проведеного уроку.

Порядок організації роботи. Старшокласникам пропонується анкета або у надрукованому вигляді, або інтернет-анкета, яку старшокласники заповнюють в онлайн режимі.

Метод “Мої відповіді”.

Призначення методу – самоаналіз старшокласниками рівня власних навчальних досягнень; унаочнення результатів навчальних досягнень, можливість оперативного оцінювання старшокласників і самооцінювання за роботу на уроці на основі даних, занесених у рейтингову картку учня.

Порядок організації роботи. Учням видається рейтингова картка, яка заповнюється протягом уроку. Дана картка містить такі пункти: командна робота (номер завдання, відповідь примітки); індивідуальна робота (номер завдання, відповідь примітки); примітки за активність; примітки про порушення дисципліни.

Працюючи у групі, парі, старшокласники відповіді до завдань заносять у графу “Командна робота”. Якщо певна група (пара) розв’язала завдання раніше, ніж інші, кожен з учнів може приступити до самостійного розв’язування завдань, заносючи відповіді у графу “Індивідуальна робота”.

У графу “Примітки за активність” вноситься інформація про допомогу іншому учню при виконанні завдання, ефективну взаємодію, плідну співпрацю, фіксуються досягнення групи, пари при виконанні поставлених завдань. Протягом уроку у дану графу учні (або вчитель) ставлять такі позначки про власні відповіді: “V” – відповів на прохання вчителя, але відповідь не правильна; “W” – відповів на прохання вчителя, відповідь правильна; “0” – відповів за своєю ініціативою, але відповідь не правильна; “+” – відповів за своєю ініціативою, відповідь правильна.

У графу “Примітки про порушення дисципліни” заносяться дані про порушення встановлених всім класом вимог при роботі інтерактивному уроці. Наприклад, у групі учні не обговорюють навчальні завдання, а відбуваються розмови на інші теми тощо.

Метод “Оцінка “приросту” знань та досягнення цілей”.

Призначення методу – самооцінювання старшокласниками рівня власного приросту знань, вмінь.

Порядок організації роботи. Учні дають відповіді на питання “Я не знав ... – Тепер я знаю ...”. Залежно від часу чи мети роботи, учні можуть давати як власні відповіді, чи протягом хвилини оговорити відповідь у групі і оголосити групову відповідь.

На уроках алгебри і початків аналізу ефективним є і такий метод рефлексії навчальної діяльності як “**Острови**”, методика проведення якого описана білоруським педагогом С. С. Кашлевим [2, с. 133-134].

П’яту групу інтерактивних методів, які сприяють пошуку різних способів розв’язування одного завдання, приверненню уваги учнів до складних або проблемних питань у навчальному матеріалі, назвемо “Методи пошуку рішень”.

Серед вчителів математики поширені та ефективні такі методи пошуку рішень як “**Мозковий штурм**”, “**Асоціативний куш**”, “**Незакінчені речення**” (технології колективно-групового навчання за О. І. Пометун, Л. В. Пироженко [5]).

Таким чином, на уроці вчитель обирає індивідуальну або колективно-групову форму навчальної взаємодії. Залежно від обраної форми навчання, мети і завдань уроку вчитель може обрати відповідний метод із п’яти груп інтерактивних методів навчальної взаємодії: 1. Методи емоційного впливу на учнів. 2. Методи формування вмінь і навичок. 3. Методи вивчення нового

матеріалу. 4. Методи рефлексії навчальної діяльності. 5. Методи пошуку рішень. Поєднання конкретної інтерактивної форми і відповідних до неї методів, є підґрунтям для побудови інтерактивної технології навчання алгебри і початків аналізу, що передбачає послідовність кроків для досягнення чітко спланованого результату навчання (досягнення цілей навчання). Подальші перспективи нашого дослідження вбачаємо у розробці методичних вимог до організації інтерактивного навчання початків математичного аналізу.

Використана література :

1. Волкова Н. П. Педагогіка : [навчальний посібник] / Наталія Павлівна Волкова. – К. : Академвидав, 2007. – 616 с.
2. Кашлев С. С. Интерактивные методы обучения : [учеб.-метод. пособие] / Сергей Семёнович Кашлев. – Минск : ТетраСистемс, 2013. – 224 с.
3. Мойсеюк Н. С. Педагогіка : [навчальний посібник] / Неля Євтихіївна Мойсеюк. – Київ : Б.в., 2007. – 655 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.westudents.com.ua/knigi/347-pedagogka-moyseyuk-n.html>. – Загол. з екр.
4. Пометун О. Интерактивні методики та системи навчання / Олена Пометун. – К. : Шк. світ, 2007. – 112 с.
5. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : [наук.-метод. посібн.] / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко ; за ред. О. І. Пометун. – К. : Видавництво А. С. К., 2004. – 192 с.

References :

1. Volkova N. P. Pedagogika : [navchal'niy posibnik] / Nataliya Pavlivna Volkova. – K. : Akademvidav, 2007. – 616 s.
2. Kashlev S. S. Interaktivnyye metody obucheniya: [ucheb.-metod. posobiye] / Sergey Semonovich Kashlev. – Minsk: TetraSistems, 2013 – 224 s.
3. Moyseyuk N. S. Pedagogika: [navchal'niy posibnik] / Nelya Evtikhii'vna Moyseyuk. – Kiiv : B.v. 2007. – 655 s. [Yelektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.westudents.com.ua/knigi/347-pedagogka-moyseyuk-n.html>. – Zagol. z yekr.
4. Pometun O. Ínteraktivní metodiki ta sistemi navchannya / Olena Pometun. – K. : Shk. svít, 2007 – 112 s.
5. Pometun O. Í. Suchasniy urok. Ínteraktivní tekhnologii' navchannya : [nauk.-metod. posibn.] / O. Í. Pometun, L. V. Pirozhenko ; za red. O. Í. Pometun. – K. : Vidavnitstvo A. S. K., 2004. – 192 s.

ФЕДОСЕЕВ С. Э. Формы и методы интерактивного обучения алгебры и начал анализа.

В статье проанализированы индивидуальные и коллективно-групповые формы интерактивного обучения алгебры и начал анализа. Разработаны авторские методы интерактивного обучения алгебры и начал анализа. Выделено пять групп методов интерактивного обучения алгебры и начал анализа: методы эмоционального воздействия на учащихся (“Рукопожатие”, “Командный клич”, “Изобрази фигуру”, “Если бы я был математическим понятием ...”); методы формирования умений и навыков (“Парная работа”, “Ротационные (изменяемые) тройки”, “Два – четыре – все вместе”, “Карусель”); методы изучения теоретического материала (“Ажурная пила”, “Обучая – учусь”, “Ученик учит ученика”); методы рефлексии учебной деятельности (“Закончи фразу”, “Плюс – минус – интересно”, “Анкета”, “Мои ответы”, “Оценка прироста ”знаний и достижения целей”); методы поиска решения задачи (“Мозговой штурм”, “Ассоциативный куст”, “Незаконченные предложения”). Проанализированы методические особенности применения указанных методов

інтерактивного обучения.

Ключевые слова: интерактивное обучение, алгебра и начала анализа, методы интерактивного обучения, формы интерактивного обучения.

FEDOSIEIEV S. E. Interactive teaching forms and methods of algebra and analysis principles.

This article highlights individually and collectively-group interactive teaching forms. These interactive teaching forms and their views are analyzed. Author methods of interactive teaching of algebra and analysis principles are developed. The author identifies five groups of interactive teaching methods of algebra and analysis principles, depending on the type and purpose of the lesson: methods of emotional impact on pupils; methods of skills formation; methods of learning new material; reflection methods of educational activity; methods of finding solutions. We give guidelines to application each interactive method: the appointment of method and the work organization. The combination of specific interactive forms and methods in interactive technologies contributes to the implementation of the interactive teaching and learning principles.

Key words: interactive teaching and learning, algebra and analysis, methods of interactive teaching, forms of interactive teaching.

УДК 37.011.3-051:7.071.2:78.087.68

Чжан Лу

СУТНІСТЬ, ЗМІСТ І СТРУКТУРА ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ДО РОБОТИ У ЗНЗ

У статті визначено сутність, зміст і структуру диригентсько-хорової підготовки майбутніх учителів музики до роботи у загальноосвітніх школах. Окреслено специфічні особливості компетентнісного підходу до професійної підготовки майбутніх учителів музики.

Ключові слова: диригентсько-хорова підготовка; проєктувальний, процесуально-мотиваційний та контрольний компоненти фахової підготовки; компетентності майбутнього вчителя музики.

Диригентсько-хорова підготовка займає чільне місце в системі професійної підготовки майбутніх учителів музики до роботи у закладах освіти та передбачає активне формування у студентів музично-естетичних смаків та розвиток здібностей оцінювати й аналізувати музичні твори, зокрема, вокально-хорові. У процесі такої підготовки важливо не лише передати майбутнім фахівцям певний обсяг знань, умінь і навичок, а й навчити їх творчо застосовувати отриманий досвід у практичній діяльності. Така практична реалізація можлива за умов застосування особистісно-орієнтованого підходу до навчання у процесі диригентсько-хорової підготовки.

Диригентсько-хорова підготовка є одним із видів фахової підготовки майбутнього вчителя музики, що входить до циклу фундаментальної та